Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (osmo vijeće)

26. travnja 2023.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 99. Poslovnika Suda – Politika useljavanja – Direktiva 2008/115/EZ – Zajednički standardi i postupci država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom – Članak 6. stavak 2. – Odluka o vraćanju kojoj je priložena zabrana ulaska u trajanju od tri godine – Državljanin treće zemlje koji ima valjanu dozvolu boravka koju je izdala druga država članica – Propust nacionalnog policijskog tijela da tom državljaninu dopusti da se vrati na državno područje te druge države članice prije donošenja te odluke o njegovu vraćanju”

U predmetu C-629/22,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolen (Upravni sud u Göteborgu, Migracijski sud, Švedska), odlukom od 27. rujna 2022., koju je Sud zaprimio 7. listopada 2022., u postupku

AL

protiv

Migrationsverketa,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: M. Safjan (izvjestitelj), predsjednik vijeća, N. Piçarra i N. Jääskinen, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: A. Calot Escobar,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 99. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

* Jezik postupka: švedski

Rješenje

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavka 2. Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL 2008., L 348, str. 98.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., stranica 188.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osobe AL, državljanina treće zemlje koji nezakonito boravi u Švedskoj, i Migrationsverketa (Ured za migracije, Švedska) u pogledu odluke tog tijela o odbijanju upravne žalbe koju je osoba AL podnijela protiv odluke o vraćanju koju je u odnosu na njega donijelo švedsko policijsko tijelo i protiv zabrane ulaska u Švedsku priložene toj odluci.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člankom 1. Direktive 2008/115, naslovljenim „Predmet”, određuje se:

„Ovom se Direktivom utvrđuju zajednički standardi i postupci koji se imaju primjenjivati u državama članicama za vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju zakonit boravak u skladu s temeljnim pravima kao općim načelima prava Zajednice kao i međunarodnog prava, uključujući zaštitu izbjeglica i ljudskih prava.”

4 U članku 2. te direktive, naslovljenom „Područje primjene”, u njegovu stavku 2. predviđa se:

„Države članice mogu odlučiti da neće primjenjivati ovu Direktivu na državljane trećih zemalja:

(a) kojima je odbijen ulazak u skladu s člankom 13. [Uredbe (EZ) br. 562/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL 2006., L 105, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 61.)], ili koji su uhićeni ili zadržani od strane nadležnih tijela zbog nezakonitog prelaska kopnene, morske ili zračne vanjske granice države članice i koji potom nisu dobili dozvolu ili im nije priznato pravo boravka u toj državi članici;

(b) koji se moraju u skladu s nacionalnim pravom vratiti [zbog] kaznene sankcije ili posljedice kaznene sankcije ili je u pogledu njih pokrenut postupak izručenja.”

5 U članku 4. navedene direktive, naslovljenom „Povoljnije odredbe”, navodi se:

„1. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje povoljnije odredbe:

(a) bilateralnih i multilateralnih sporazuma između Zajednice ili Zajednice i njezinih država članica i jedne ili više trećih zemalja;

(b) bilateralnih i multilateralnih sporazuma između jedne ili više država članica i jedne ili više trećih zemalja.

2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje nijednu odredbu koja bi bila povoljnija za državljanina treće zemlje a koja je utvrđena pravnom stečevinom Zajednice u vezi imigracije i azila.

3. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje prava država članica da donose i zadrže odredbe koje su povoljnije za osobe na koje se primjenjuju, ako su te odredbe u skladu s Direktivom.

4. U pogledu državljana trećih zemalja koji su izuzeti iz područja primjene ove Direktive u skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom (a), države članice:

(a) osiguravaju da njihov položaj i razina zaštite ne budu manje povoljni nego što je to u članku 8. stavku 4. i 5. (ograničenja primjene prisilnih mjera), članku 9. stavku 2. točki (a) (odgoda udaljavanja), članku 14. stavku 1. točki (b) i (d) (hitna zdravstvena zaštita i uzimanje u obzir potreba ranjivih osoba), te članka 16. i 17. (uvjeti zadržavanja), te

(b) poštuju načelo *non refoulement*."

6 U skladu s člankom 6. iste direktive, naslovljenim „Odluka o vraćanju":

„1. Države članice izdaju odluku o vraćanju u pogledu svakog državljanina treće zemlje koji nezakonito boravi na njihovom državnom području, ne dovodeći u pitanje iznimke iz stavaka od 2. do. 5.

2. Državljani treće zemlje koji nezakonito borave na državnom području države članice a imaju valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje im omogućuje pravo na boravak koju je izdala druga država članica, moraju bez odgode otići na državno područje te druge države članice. U slučaju da državljanin treće države na kojeg se ovaj zahtjev odnosi ne postupi u skladu s ovom odredbom, te u slučaju kad se njegov odlazak zahtijeva odmah iz razloga javnog poretka ili javne sigurnosti, primjenjuje se stavak 1.

3. Države članice mogu se suzdržati od izdavanja odluke o vraćanju državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njihovom državnom području, ako konkretnog državljanina treće zemlje preuzme druga država članica prema bilateralnom sporazumu ili dogovorima koji važe na dan stupanja na snagu ove Direktive. U tom slučaju država članica koja je preuzela konkretnog državljanina treće zemlje primjenjuje stavak 1.

4. Država članica može u svako doba odlučiti izdati neovisnu boravišnu dozvolu ili drugo odobrenje kojim se omogućuje pravo na boravak zbog suosjećanja, humanitarnih ili drugih razloga državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi u njihovom području. U tom se slučaju ne izdaje odluka o vraćanju. Ako je odluka o vraćanju već izdana, ukida se ili se suspendira za vrijeme trajanja boravišne dozvole ili drugog odobrenja koje omogućuje pravo na boravak.

5. Ako se protiv državljanina treće zemlje koji nezakonito boravi na državnom području države članice provodi postupak produljenja njegove ili njezine boravišne dozvole ili drugog odobrenja koje omogućuje pravo na boravak, ta se država članica suzdržava od izdavanja odluke za vraćanje, do završetka postupka koji je u tijeku, ne dovodeći u pitanje stavak 6.

6. Ova Direktiva ne sprječava države članice od donošenja odluke o prestanku zakonitog boravka zajedno s odlukom o vraćanju i/ili odlukom o udaljavanju i/ili zabrani ulaska u jedinstvenoj upravnoj ili sudskoj odluci ili aktu, kako je predviđeno nacionalnim zakonodavstvom, ne

dovodeći u pitanje [postupovna jamstva] poglavlja III. i prema drugim mjerodavnim odredbama prava Zajednice i nacionalnog prava.”

7 Članak 11. Direktive 2008/115, naslovljen „Zabrana ulaska”, glasi kako slijedi:

„1. Odlukama o vraćanju pridodaje se zabrana ulaska:

(a) ako nije odobreno vrijeme za dobrovoljni odlazak; ili

(b) ako nije poštovana obveza vraćanja.

U drugim se slučajevima odlukama o vraćanju može pridodati zabrana ulaska.

2. Trajanje zabrane ulaska utvrđuje se u pogledu svih relevantnih okolnosti pojedinačnog slučaja i u pravilu ne prelazi pet godina. Međutim, može biti duža od pet godina, ako državljanin treće zemlje predstavlja ozbiljnu opasnost za javni poredak, javnu sigurnost ili nacionalnu sigurnost.

[…]”

Švedsko pravo

8 Člankom 6.a poglavlja 8. Utlänningslaga (2005:716) (Zakon (2005:716) o strancima) određuje se:

„Kada se pojavi pitanje udaljavanja, u smislu članaka 2., 3. ili 6. [ovog poglavlja], stranca koji ima važeću dozvolu boravka ili bilo koji drugi oblik dozvole koji mu daje pravo boravka u drugoj državi članici [Europske unije], nadležno tijelo od stranca traži da se u razumnom roku dobrovoljno vrati u tu drugu državu članicu [Unije]. Nadležno tijelo može odluku o udaljavanju donijeti samo ako stranac nije postupio u skladu s tim zahtjevom.

Prvi stavak se ne primjenjuje ako:

[…]

5. je vjerojatno da stranac neće postupiti u skladu sa zahtjevom.

[…]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

9 U pogledu osobe AL, državljanina treće zemlje, provedena je 23. ožujka 2022. u Švedskoj prometna provjera. Tijekom te provjere švedsko policijsko tijelo utvrdilo je da osoba AL nema dozvolu boravka ni dozvolu za rad u Švedskoj. Međutim, ta je osoba predočila dozvolu boravka u Hrvatskoj koja je važila do 25. lipnja 2022. i tvrdila da radi za hrvatsku agenciju koja ga je ustupila švedskom društvu.

10 Istoga dana to policijsko tijelo donijelo je odluku kojom se osobi AL nalaže da napusti švedsko državno područje. Toj je odluci priložena zabrana ulaska u Švedsku u trajanju od tri godine. Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da navedeno policijsko tijelo od osobe AL nije zatražilo da se dobrovoljno vrati u Hrvatsku jer je, prema njegovu mišljenju, bilo vjerojatno da ta osoba neće postupiti u skladu s takvim zahtjevom.

11 Osoba AL je 1. travnja 2022. otišla u Zagreb (Hrvatska).

12 Protiv odluke iz točke 10. ovog rješenja podnijela je upravnu žalbu Uredu za migracije. Budući da je taj Ured odbio tu žalbu, osoba AL je protiv te odluke o odbijanju podnijela tužbu Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolenu (Upravni sud u Göteborgu, Migracijski sud), koji je sud koji je uputio zahtjev.

13 Taj sud pita je li članak 6.a poglavlja 8. Zakona (2005:716) o stranim državljanima, kojim se članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 prenosi u švedski pravni poredak, usklađen s tom direktivom.

14 Točno je da se tim člankom 6.a prvim stavkom određuje, u skladu s člankom 6. stavkom 2. te direktive, da nadležno nacionalno tijelo treba državljaninu treće zemlje koji ima pravo boravka u državi članici dopustiti da se dobrovoljno vrati u tu državu članicu prije nego što odluči o njegovu eventualnom povratku. Međutim, navedenim člankom 6.a drugim stavkom točkom 5. predviđala se iznimka koja se ne predviđa u članku 6. stavku 2. navedene direktive jer, ako je vjerojatno da se taj državljanin treće zemlje neće vratiti u tu državu članicu, odluka o njegovu vraćanju može se donijeti a da mu to tijelo nije prethodno dopustilo da se vrati u navedenu državu članicu.

15 U tim je okolnostima Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolen (Upravni sud u Göteborgu, Migracijski sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Na koji način treba tumačiti članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115? Treba li tu odredbu tumačiti na način da od državljanina treće zemlje treba zatražiti da se iz države članice u kojoj nezakonito boravi odmah vrati u državu članicu u kojoj ima valjanu dozvolu boravka, osim ako je trenutni odlazak državljanina treće zemlje nužan zbog razloga javnog poretka ili nacionalne sigurnosti?

2. Pruža li Direktiva 2008/115 ili neka druga odredba prava Unije smjernice o tome koje su posljedice činjenice da nacionalno tijelo nije izdalo potreban zahtjev na temelju članka 6. stavka 2. Direktive 2008/115? Znači li neizdavanje potrebnog zahtjeva da su odluka o udaljavanju i odluka o zabrani povratka nevaljane?

3. Ako članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 predviđa izdavanje takvog zahtjeva i takvu posljedicu, je li ta odredba dovoljno jasna i precizna da bi imala izravan učinak?

4. Je li nacionalno zakonodavstvo, kao što je švedsko pravilo u članku 6.a poglavlja 8. Zakona [(2005:716)] o strancima, koje predviđa dodatne iznimke od moguće obveze izdavanja zahtjeva u skladu s pravom Unije?”

Prethodna pitanja

16 Na temelju članka 99. Poslovnika Suda, kad se odgovor na pitanje postavljeno u prethodnom postupku može jasno izvesti iz sudske prakse, ili kad odgovor na takvo pitanje ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji, Sud može u svakom trenutku na prijedlog suca izvjestitelja i nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika odlučiti obrazloženim rješenjem.

17 Tu odredbu valja primijeniti u ovom predmetu.

Prvo i četvrto pitanje

18 Svojim prvim i četvrtim pitanjem, koje valja ispitati zajedno i kao prvo, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 tumačiti na način da su nadležna tijela države članice dužna državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na državnom području te države članice, a ima valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica dopustiti da se vrati u tu državu članicu prije donošenja, ako je potrebno, odluke o njegovu vraćanju čak i ako ta tijela smatraju vjerojatnim da taj državljanin neće postupiti u skladu sa zahtjevom za povratak u tu drugu državu članicu.

19 U skladu s člankom 6. stavkom 2. Direktive 2008/115, državljani trećih zemalja koji nezakonito borave na državnom području države članice, a imaju valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje im omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica, moraju bez odgode otići na državno područje te druge države članice. U slučaju da državljanin treće države na kojeg se ovaj zahtjev odnosi ne postupi u skladu s ovom odredbom, te u slučaju kad se njegov odlazak zahtijeva odmah iz razloga javnog poretka ili javne sigurnosti, primjenjuje se stavak 1. tog članka 6. Tom odredbom predviđa se da države članice izdaju odluku o vraćanju u pogledu svakog državljanina treće zemlje koji nezakonito boravi na njihovu državnom području.

20 Iz navedenog članka 6. stavka 2. proizlazi da državljaninu treće zemlje, koji nezakonito boravi na državnom području jedne države članice a istodobno ima valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica, treba radije dopustiti da ode u tu državu članicu negoli odmah donijeti odluku o njegovu vraćanju, osim ako to ne zahtijevaju javni poredak ili nacionalna sigurnost (vidjeti u tom smislu presudu od 24. veljače 2021., M i dr. (Transfer u državu članicu), C-673/19, EU:C:2021:127, t. 35. i navedenu sudsku praksu).

21 Međutim, tu se odredbu ne može tumačiti na način da se njome propisuje iznimka od područja primjene Direktive 2008/115, uz one iz njezina članka 2. stavka 2. i koja bi državama članicama omogućila da državljane trećih zemalja koji nezakonito borave izuzmu od primjene zajedničkih standarda i postupaka za vraćanje ako oni odbiju bez odgode otići na područje države članice koja im priznaje pravo boravka (presuda od 24. veljače 2021., M i dr. (Transfer u državu članicu), C-673/19, EU:C:2021:127, t. 36.).

22 Suprotno tomu, u slučaju da ti državljani odbiju bez odgode otići na to državno područje, države članice na čijim državnim područjima ti državljani nezakonito borave su u načelu dužne na temelju članka 6. stavka 2. Direktive 2008/115, u vezi sa stavkom 1. tog članka, donijeti odluku o vraćanju kojom se navedenim državljanima nalaže napuštanje područja Unije (presuda od 24. veljače 2021., M i dr. (Transfer u državu članicu), C-673/19, EU:C:2021:127, t. 37. i navedena sudska praksa).

23 Osim toga, kao što to proizlazi iz naslova i teksta članka 1. Direktive 2008/115, njome se utvrđuju „zajednički standardi i postupci” koje treba primijeniti svaka država članica na vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom. Iz prethodno navedenog izraza, ali i iz opće strukture te direktive, proizlazi da države članice mogu odstupiti od navedenih standarda i postupaka samo u uvjetima predviđenim navedenom direktivom, osobito uvjetima utvrđenim u članku 4. te direktive (presuda od 28. travnja 2011., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, t. 32.).

24 Tim člankom 4., u njegovu stavku 3. državama članicama se povjerava mogućnost da donose ili zadrže odredbe koje su povoljnije za državljane trećih zemalja s nezakonitim boravkom od odredbi Direktive 2008/115 pod uvjetom da su te odredbe u skladu s tom direktivom. Međutim, tom se direktivom ne omogućuje državama članicama da primjene strože standarde u području koje se njome uređuje (presuda od 28. travnja 2011., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, t. 33.).

25 Sud je u tom pogledu također istaknuo da se Direktivom 2008/115 detaljno utvrđuje postupak koji treba primijeniti svaka država članica na vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju zakonit boravak na njihovu državnom području te se utvrđuje redoslijed odvijanja različitih uzastopnih faza koje uključuje taj postupak (presuda od 28. travnja 2011., El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, t. 34.).

26 S obzirom na ta razmatranja valja utvrditi da bi tumačenje članka 6. stavka 2. Direktive 2008/115, prema kojem bi ta odredba omogućila nadležnim tijelima država članica da donesu odluku o vraćanju kada je „vjerojatno” da državljanin treće zemlje na kojeg se zahtjev odnosi neće postupiti u skladu sa zahtjevom da se odmah vrati na državno područje države članice koja mu je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka, dovelo do uvođenja odstupanja koje nije predviđeno u tom članku 6. stavku 2. i stoga bi tu odredbu lišilo njezina korisnog učinka.

27 S obzirom na ta obrazloženja, na prvo i četvrto pitanje valja odgovoriti da članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 treba tumačiti na način da su nadležna tijela države članice dužna državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na državnom području te države članice, a ima valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica dopustiti da se vrati u tu državu članicu prije donošenja, ako je potrebno, odluke o njegovu vraćanju čak i ako ta tijela smatraju vjerojatnim da taj državljanin neće postupiti u skladu sa zahtjevom za povratak u tu drugu državu članicu.

Treće pitanje

28 Svojim trećim pitanjem, koje valja ispitati kao drugo, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 tumačiti na način da, u dijelu u kojem zahtijeva da države članice državljanima trećih zemalja koji nezakonito borave na njihovu državnom području dopuste da se vrate u državu članicu koja im je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje im omogućuje pravo boravka prije donošenja, ako je potrebno, odluke o njihovu vraćanju, ima izravan učinak i stoga se pojedinci na njega mogu pozvati pred nacionalnim sudovima.

29 Iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da, kad su odredbe neke direktive s obzirom na svoj sadržaj bezuvjetne i dovoljno precizne, pojedinci se mogu na njih pozvati pred nacionalnim sudovima protiv dotične države članice, bilo zato što je ona propustila pravodobno prenijeti tu

direktivu u nacionalno pravo bilo zato što ju je nepravilno prenijela (presuda od 1. kolovoza 2022., TL (Neosiguravanje tumača i neprevođenje), C-242/22 PPU, EU:C:2022:611, t. 49. i navedena sudska praksa).

30 Sud je u tom pogledu pojasnio da je odredba prava Unije, s jedne strane, bezuvjetna ako propisuje obvezu koja ne sadržava nijedan uvjet i u svojoj provedbi ili u svojim učincima ne ovisi o poduzimanju nijedne mjere institucija Unije ili država članica te je, s druge strane, dovoljno precizna da je pojedinac može isticati i nacionalni sud primijeniti ako nedvosmisleno utvrđuje obvezu (presuda od 1. kolovoza 2022., TL (Neosiguravanje tumača i neprevođenje), C-242/22 PPU, EU:C:2022:611, t. 50. i navedena sudska praksa).

31 Sud je nadalje presudio da se, iako direktiva državama članicama ostavlja određenu marginu prosudbe kada donose podrobna pravila za njezinu provedbu, može smatrati da je odredba te direktive bezuvjetna i precizna ako državama članicama nedvosmisleno nalaže obvezu ostvarivanja točno određenog rezultata koja ne ovisi ni o kakvom uvjetu u pogledu primjene pravila koje utvrđuje (presuda od 1. kolovoza 2022., TL (Neosiguravanje tumača i neprevođenje), C-242/22 PPU, EU:C:2022:611, t. 51. i navedena sudska praksa).

32 U ovom slučaju, kao što je to navedeno u točki 25. ovog rješenja, Direktivom 2008/115 detaljno se utvrđuje postupak koji treba primijeniti svaka država članica na vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju zakonit boravak te se utvrđuje redoslijed odvijanja različitih uzastopnih faza koje uključuje taj postupak.

33 U tom pogledu iz teksta članka 6. stavka 2. Direktive 2008/115 proizlazi da, samo ako državljanin treće zemlje o kojem je riječ ne poštuje obvezu da se odmah vrati na državno područje države članice koja mu je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka ili ako se njegov odlazak zahtijeva odmah zbog razloga javnog poretka ili nacionalne sigurnosti, država članica na čijem državnom području taj državljanin nezakonito boravi donosi odluku o vraćanju u skladu sa stavkom 1. tog članka 6.

34 Valja istaknuti, s jedne strane, da je obveza država članica da državljanima trećih zemalja koji nezakonito borave na njihovu državnom području dopuste da se vrate u državu članicu koja im je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje im omogućuje pravo boravka bezuvjetna jer članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 ne uvjetuje ispunjenje te obveze donošenjem mjere Unije niti omogućuje državama članicama da uvjetuju ili ograniče doseg navedene obveze.

35 S druge strane, iako se Direktivom 2008/115 državama članicama ostavlja određena margina prosudba kada donose praktične načine za provedbu postupka iz članka 6. stavka 2. te direktive, tom im se odredbom nedvosmisleno nalaže obveza da državljanima trećih zemalja koji nezakonito borave na njihovu državnom području dopuste da se vrate u državu članicu koja im je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje im omogućuje pravo boravka prije donošenja odluke o njihovu vraćanju.

36 S obzirom na ta obrazloženja, na treće pitanje valja odgovoriti da članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 treba tumačiti na način da, u dijelu u kojem zahtijeva da države članice državljanima trećih zemalja koji nezakonito borave na njihovu državnom području dopuste da se vrate u državu članicu koja im je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje im omogućuje pravo boravka prije donošenja, ako je potrebno, odluke o njihovu vraćanju, ima izravan učinak i stoga se pojedinci na njega mogu pozvati pred nacionalnim sudovima.

Drugo pitanje

37 Svojim drugim pitanjem, koje valja ispitati kao posljednje, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 tumačiti na način da, suprotno toj odredbi, kada država članica državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njezinu državnom području ne dopusti da se odmah vrati u državu članicu koja mu je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka prije donošenja odluke o njegovu vraćanju, su ta odluka o vraćanju i priložena zabrana ulaska ništave.

38 Na temelju načela nadređenosti prava Unije, ako nacionalni propis nije moguće tumačiti u skladu sa zahtjevima prava Unije, svaki nacionalni sud kad odlučuje u okviru svoje nadležnosti dužan je, kao tijelo države članice, izuzeti iz primjene sve nacionalne odredbe suprotne odredbi tog prava koja ima izravan učinak u sporu u kojem odlučuje, kao što je to u ovom slučaju članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 (vidjeti u tom smislu presudu od 10. ožujka 2022., Landkreis Gifhorn, C-519/20, EU:C:2022:178, t. 101. i navedenu sudsku praksu).

39 Iz toga slijedi da, osim ako se nacionalni propis kao što je onaj u glavnom postupku može tumačiti u skladu s pravom Unije, svaki nacionalni sud pred kojim se vodi postupak u okviru svoje nadležnosti mora odbiti primijeniti takav propis u sporu koji je pred njim pokrenut (vidjeti u tom smislu presudu od 10. ožujka 2022., Landkreis Gifhorn, C-519/20, EU:C:2022:178, t. 102.).

40 Na temelju toga, nacionalni sud treba osobito uzeti u obzir da to uključuje, po potrebi, obvezu da se poduzmu sve mjere kako bi se olakšalo ostvarenje punog učinka prava Unije (presuda od 16. prosinca 2010., Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe, C-239/09, EU:C:2010:778, t. 53. i navedena sudska praksa).

41 Naime, na temelju načela lojalne suradnje, navedenog u članku 4. stavku 3. UEU-a, države članice moraju ukloniti nezakonite posljedice takve povrede prava Unije (presuda od 25. lipnja 2020., A i dr. (Vjetroelektrane u Aalteru i Neveleu), C-24/19, EU:C:2020:503, t. 83.). Iz toga proizlazi da nadležna nacionalna tijela, uključujući nacionalne sudove kojima je podnesena tužba protiv akta nacionalnog prava donesenog povredom članka 6. stavka 2. Direktive 2008/115, imaju obvezu u okviru svoje nadležnosti donijeti sve mjere koje su nužne za ispravljanje činjenice da nacionalno tijelo nije ispunilo obveze koje proizlaze iz te odredbe. Na temelju nacionalnog prava to može, primjerice, dovesti do ništavosti odluke o vraćanju, a stoga i odluke koja joj je priložena, kao što je zabrana ulaska na temelju članka 11. te direktive.

42 S obzirom na ta obrazloženja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115 treba tumačiti na način da, suprotnoj toj odredbi, kada država članica državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njezinu državnom području ne dopusti da se odmah vrati u državu članicu koja mu je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka prije donošenja odluke o njegovu vraćanju, su nadležna nacionalna tijela, uključujući nacionalne sudove kojima je podnesena tužba protiv te odluke o vraćanju i priložene zabrane ulaska, dužna donijeti sve mjere koje su nužne za ispravljanje činjenice da nacionalno tijelo nije ispunilo obveze koje proizlaze iz navedene odredbe.

Troškovi

43 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom**

   treba tumačiti na način da su:

   nadležna tijela države članice dužna državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na državnom području te države članice, a ima valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica dopustiti da se vrati u tu državu članicu prije donošenja, ako je potrebno, odluke o njegovu vraćanju čak i ako ta tijela smatraju vjerojatnim da taj državljanin neće postupiti u skladu sa zahtjevom za povratak u tu drugu državu članicu.

2. **Članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115**

   treba tumačiti na način da:

   u dijelu u kojem zahtijeva da države članice državljanima trećih zemalja koji nezakonito borave na njihovu državnom području dopuste da se vrate u državu članicu koja im je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje im omogućuje pravo boravka prije donošenja, ako je potrebno, odluke o njihovu vraćanju, ima izravan učinak i stoga se pojedinci na njega mogu pozvati pred nacionalnim sudovima.

3. **Članak 6. stavak 2. Direktive 2008/115**

   treba tumačiti na način da su:

   suprotnoj toj odredbi, kada država članica državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njezinu državnom području ne dopusti da se odmah vrati u državu članicu koja mu je izdala valjanu dozvolu boravka ili drugo odobrenje koje mu omogućuje pravo boravka prije donošenja odluke o njegovu vraćanju, nadležna nacionalna tijela, uključujući nacionalne sudove kojima je podnesena tužba protiv te odluke o vraćanju i priložene zabrane ulaska, dužna donijeti sve mjere koje su nužne za ispravljanje činjenice da nacionalno tijelo nije ispunilo obveze koje proizlaze iz navedene odredbe.

Potpisi